

2014-39

Inspektion af handicaptilgængeligheden på afstemningssted ved kommunalvalg

I forbindelse med kommunalvalget den 19. november 2013 foretog Folketingets Ombudsmand en tilgængelighedsinspektion af afstemningsstedet Herlufsholm Hallen i Næstved Kommune.

Ombudsmanden kom med en række anbefalinger til Næstved Kommune, som efterfølgende over for ombudsmanden redegjorde for, hvilke tiltag der ville blive iværksat på den baggrund. Ombudsmandens anbefalinger angik skiltnings-, parkerings- og toiletforhold.

(Sag nr. 13/04703)

I det følgende gengives ombudsmandens endelige rapport om inspektionen.

Den 19. november 2013 foretog Folketingets Ombudsmand en tilgængelighedsinspektion af afstemningsstedet Herlufsholm Hallen i Næstved Kommune i forbindelse med kommunal- og regionsrådsvalget.

Denne rapport om inspektionen blev den 23. oktober 2014 i en foreløbig udgave sendt til Næstved Kommune, med henblik på at Næstved Kommune kunne få lejlighed til at fremkomme med eventuelle bemærkninger om de faktiske forhold, og med anmodning om oplysninger mv. om nærmere angivne forhold.

I e-mails af 1. og 8. december 2014 modtog jeg Næstved Kommunes besvarelse. Næstved Kommunes bemærkninger og svar på den foreløbige rapport er indarbejdet i rapporten på de relevante steder.

Indledning

Efter § 7, stk. 1, i lov om Folketingets Ombudsmand (lovbekendtgørelse nr. 349 af 22. marts 2013) omfatter ombudsmandens kompetence alle dele af den offentlige forvaltning. Efter lovens § 18 kan ombudsmanden undersøge enhver institution eller virksomhed samt ethvert tjenestested under ombuds-

11. december 2014

Færdselsret

1

Menneskerettigheder

2

Personspørgsmål

3

Veje og vand

1.9

mandens virksomhed. Folketingets Ombudsmand foretager løbende tilsynsbesøg på offentlige institutioner, f.eks. fængsler, arresthuse, psykiatriske afdelinger og sociale bosteder.

Folketinget vedtog den 2. april 1993 beslutningsforslag B 43 om ligestilling og ligebehandling af mennesker med handicap med andre borgere. Folketinget bad ved beslutningen Folketingets Ombudsmand om at "følge udviklingen i ligebehandlingen og eventuelt meddele påtale, hvor dette er muligt inden for ombudsmandens kompetence". Beslutningsforslaget blev gentaget i forbindelse med Folketingets gennemførelse af FN's Handicapkonvention i 2010 (jf. folketingsbeslutning B 15 af 17. december 2010).

Folketingets Ombudsmand foretager som en del af sit arbejde på handicapområdet inspektioner af offentlige bygninger særligt med handikaptilgængelighed for øje. Inspektionerne omfatter normalt bygningernes tilgængelighed for alle brugere af bygningerne. Formålet med inspektionerne er dels generelt at følge udviklingen på området for tilgængelighed for mennesker med handicap og derved indvinde erfaringer vedrørende det mere generelle arbejde på området, dels i konkrete tilfælde at påpege fejl og mangler, hvor det er nødvendigt.

FN's Handicapkonventions artikel 29 omhandler retten til at deltage i det politiske og offentlige liv. Deltagerstaterne skal efter denne artikel sikre, at personer med handicap på lige fod med andre har ret til og mulighed for at afgive deres stemme og modtage valg. Dette indebærer bl.a., at deltagerstaterne skal sikre, at stemmeprocedurer, afstemningsfaciliteter og valgmateriale er passende, tilgængelige og lette at forstå og anvende.

Ombudsmanden foretog den 19. november 2013 inspektion af afstemningsstedet Herlufsholm Hallen i forbindelse med kommunal- og regionsrådsvalget. Besøgsholdet bestod af afdelingschef Morten Engberg, konsulent Anders J. Andersen og fuldmægtig Marta Warburg.

Inspektionen bestod af en indledende samtale med valgstyrreren samt en rundgang på selve afstemningsstedet.

Inspektionen blev planlagt og gennemført på baggrund af de oplysninger, som Folketingets Ombudsmand havde modtaget fra Næstved Kommune forud for inspektionen.

Det retlige grundlag

Grundlaget for ombudsmandens vurderinger i inspektionssager som den foreliggende er de gældende regler på området, herunder særligt byggelovgivnin-

gen, FN's standardregler om lige muligheder for handicappede, FN's Handicapkonvention og Statens Byggeforskningsinstituts (SBI) anbefalinger.

I forbindelse med tilgængelighedsinspektionen af afstemningsstedet har grundlaget for ombudsmandens vurderinger særligt været FN's Handicapkonventions artikel 29, lov om kommunale og regionale valg (lovbekendtgørelse nr. 127 af 11. februar 2013) og vejledning om afholdelse af kommunale og regionale valg tirsdag den 19. november 2013 (vejledning nr. 9458 af 29. august 2013), ligesom SBI's tjekliste for stemmerum og udgivelsen "Tilgængelighed til valg for personer med funktionsnedsættelse" (Center for Ligebehandling af Handicappede, udgivet i 2009, webudgave udgivet i 2013) har indgået i grundlaget for ombudsmandens vurderinger.

Ombudsmanden har desuden mulighed for at foretage vurderinger ud fra almenmenneskelige og humanitære synspunkter, jf. § 18, 2. pkt., i lov om Folketingets Ombudsmand.

Næstved Kommunes hjemmeside

Forud for valget til by- og regionsråd informerede Næstved Kommune om valget på kommunens hjemmeside. Kommunen informerede bl.a. om muligheden for – på grund af sygdom eller nedsat/manglende førtilighed – at afgive brevstemme eller stemme i eget hjem, ligesom kommunen informerede om tilbuddet om gratis kørsel til og fra afstemningsstedet i taxa for vælgere med handicap eller ældre vælgere.

På kommunes hjemmeside var ikke en henvisning (et ikon), der guidede brugere til hjemmesiden www.adgangforalle.dk, hvor det var muligt at få læst teksten højt ved hjælp af det program (fjernbetjeningen), der kan hentes fra hjemmesiden.

Materiale modtaget forud for tilsynsbesøget

Forud for inspektionen modtog jeg bl.a. kort over afstemningsstedet samt oplysning om handicaptilgængelige stemmerum og parkeringspladser på afstemningsstedet fra Næstved Kommune.

Jeg modtog desuden en kopi af den vejledning om gennemførelse af kommunal- og regionsrådsvalget, som kommunen havde sendt til alle valgstyrelser og valgtillordnede i kommunen forud for valget.

Herlufsholm Hallen

Næstved Kommune havde valgt Herlufsholm Hallen som afstemningssted den 19. november 2013. Herlufsholm Hallen hører under Herlufsholm Idrætscen-ter, der er en selvejende institution. Ombudsmanden har derfor alene vurderet hallen i forhold til funktionen som afstemningssted.

Selve valget fandt sted i hal 2, der efter det oplyste var nybygget og blev taget i brug umiddelbart inden valget.

Det fremgår bl.a. af det materiale, som ombudsmanden modtog forud for in-spektionen, at der på valgdagen ville være to handicapparkeringspladser i umiddelbar nærhed af indgangen til afstemningsstedet, at hovedindgangen til hallen havde automatiske døre, og at der i alt ville være seks stemmerum, hvoraf et var særligt indrettet til personer med handicap.

Adgangs- og parkeringsforhold

Der er adgang til Herlufsholm Hallen fra Herlufsholm Allé. På valgdagen var der opsat midlertidige skilte på den store parkeringsplads ved hallen. Besøgs-holdet passerede indledningsvist et skilt med teksten "Valglokale" og en pil pegende i retning mod valglokalet. På samme skilt var også et handicappikto-gram og derefter teksten "100 m". Tættere på hallen passerede besøgholdet et lignende skilt med samme tekst, dog således at afstanden nu var angivet til 50 m.

Midlertidigt opsat skilt på parkeringspladsen ved Herlufsholm Hallen

Besøgholdet fulgte anvisningerne på de midlertidigt opsatte skilte og blev ledt hen til et parkeringsareal ved hovedindgangen til Herlufsholm Hallen.

På parkeringsarealet ved hovedindgangen var opsat et skilt med teksten "P-plads reserveres til handicpbiler den 19.11.2013 kl. 07.00-21.00".

Midlertidigt parkeringsskilt, Herlufsholm Hallen

Næstved Kommune havde forud for valget oplyst, at der på valgdagen ville være to handicapparkeringspladser i umiddelbar nærhed af indgangen. Der var imidlertid reserveret sammenlagt fem pladser til handicapparkering. Besøgsholdet besigtigede på valgdagen de fem handicapparkeringspladser nær hovedindgangen, hvoraf to var midlertidigt etableret til brug for valget.

På de tre permanente handicapparkeringspladser var der tegnet handicap-piktogrammer på flisebelægningen. Der var ikke opsat tavler med handicap-piktogrammer ved pladserne. De to permanente parkeringspladser i højre side havde en bredde på 3,40 m, hvilket er 10 cm for lidt i forhold til kravet i BR10, 2.4.2, stk. 3, der angiver en bredde på 3,5 m.

Pladser reserveret til handicapparkering

På den modsatte side, langs bygningen, var endnu en permanent parkeringsplads reserveret til handicapparkering. Der var heller ikke opsat en tavle på denne plads.

I den foreløbige rapport bad jeg Næstved Kommune om at sikre, at der ved brug af hallen til et fremtidigt valg blev opsat skilte ved de permanente handicapparkeringspladser, med angivelse af at der var tale om parkeringspladser reserveret til biler med handicapparkeringskort, således at handicapparkeringspladserne var lettere at få øje på, og andre bilister blev informeret om, at pladserne var reserveret til biler med handicapparkeringskort, jf. færdselslovens § 92, stk. 3, jf. bekendtgørelse om vejafmærkning, §§ 22 og 23 (tavle E 33 og E 23).

Næstved Kommune har i brev af 8. december 2014 oplyst følgende:

”Næstved Kommune bemærker, at der er taget kontakt til kommunens Park & Vej afdeling i forbindelse med Ombudsmandens henstillinger om opsætning af skilte ved de permanente handicapparkeringspladser.

Bemærkningen har endvidere givet anledning til, at Næstved Kommune gennemgår og sikrer dette i forbindelse med samtlige afstemningssteder i kommunen ved fremtidige valg.

Tidsperspektiv: Gældende ved fremtidige valg.”

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere i den anledning.

I den foreløbige rapport bad jeg desuden om, at Næstved Kommune tog initiativ til at sikre, at størrelseskravet i BR10 (3,5 x 5 m for almindelige personbiler) og SBI's vejledning dertil blev overholdt ved etableringen af fremtidige handicapparkeringspladser, såfremt Næstved Kommune havde i sinde at benytte stedet som afstemningssted fremover.

Næstved Kommune har i brev af 8. december 2014 oplyst følgende:

”Næstved Kommune bemærker, at Center for Ejendomme er blevet bedt om at sikre, at størrelseskravet i BR10 og SBI's vejledning overholdes ved etableringen af fremtidige handicapparkeringspladser.

Tidsperspektiv: Gældende fra dags dato.”

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere i den anledning.

Der var niveaufri adgang fra parkeringsarealet til hovedindgangen. Der var på valgdagen placeret flere store skilte med tydelig angivelse af, hvor valglokalet var placeret.

Hovedindgangen bestod af to indgange. Den ene var en glasdør, der blev betjent manuelt, og den anden var elektriske skydedøre i glas. Der var ingen markering på skydedørene eller på glastruderne ved siden af skydedørene for at forhindre, at svagsynede gik ind i dem.

Indgangsparti, Herlufsholm Hallen

I den foreløbige rapport bad jeg derfor Næstved Kommune om at sikre, at der ved brug af hallen som afstemningssted i fremtiden var påsat markeringer på skydedørene for at forhindre, at svagsynede gik ind i dem. Jeg henviste i den forbindelse til SBI's vejledning om afmærkning af glasdøre og glaspartier som inspiration.

Næstved Kommune har i brev af 8. december 2014 oplyst følgende om dette spørgsmål:

"Næstved Kommune bemærker, at der i Herlufsholm Hallen mangler afmærkning af skydedør/glasrude, som skal sikre svagsynede [mod] at gå ind i dem. Der er taget kontakt til halinspektør (...) på stedet, som sikrer at dette afhjælpes.

Tidsperspektiv: senest den 1. januar 2015."

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig på denne baggrund ikke yderligere.

Foran indgangen til hallen (indgangspartiet med skydedøre) var placeret et skilt med et handicappiktogram med teksten "Indgang" og en pil. Der var desuden en døråbner (en stor rød knap) forsynet med et handicappiktogram. Der var ingen taktil belægning ved indgangen eller i hallen i øvrigt.

Skiltning ved indgang

Besøgsholdet bemærkede under inspektionen, at der var sørget for fin og overskuelig skiltning ved afstemningsstedet.

Næstved Kommune har i brev af 8. december 2014 bemærket følgende om skiltningen på afstemningsstedet:

"Næstved Kommune bemærker, at Ombudsmanden har godkendt den anvendte skiltning ved indgangspartiet. Skiltningen vil fremover blive benyttet på samtlige af kommunens afstemningssteder ved fremtidige valg.

Tidsperspektiv: Gældende ved fremtidige valg."

Jeg har noteret mig det oplyste og finder i denne anledning lejlighed til at bemærke, at skiltningen som nævnt ovenfor var fin og overskuelig på afstemningsstedet, men at kommunens afstemningssteder er indrettet forskelligt, hvorfor der er behov for, at kommunen foretager tilpasning af skiltningen på de enkelte afstemningssteder.

Afstemningslokalet

Det følger af § 51, stk. 2, i lov om kommunale og regionale valg, at kommunalbestyrelsen sørger for lokaler til afstemningen. Af vejledningens pkt. 7.1.1 (vejledning om afholdelse af kommunale og regionale valg tirsdag den 19.

november 2013) fremgår, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med udvælgelse af lokaler skal tage hensyn til, at lokalerne så vidt muligt skal være tilgængelige for kørestolsbrugere og andre stærkt bevægelseshæmmede.

Valget fandt sted i Herlufsholm Hallens nybyggede hal. Der var niveaufri adgang og god plads til at bevæge sig rundt. Belægningen var linoleum.

Ved indgangen var kandidatlisterne placeret. Kandidatlisterne var placeret i en højde af 1,17 m (målt fra gulv til kandidatlistens bund), hvilket gjorde det vanskeligt for en kørestolsbruger eller en person med lav højde at læse navnene på de opstillede kandidater øverst på listen.

Besøgsholdet anbefalede under inspektionen, at nogle af valglisterne blev sat ned i en lavere højde for at sikre en bedre tilgængelighed. Repræsentanter for valgbestyrelsen flyttede umiddelbart herefter to af de i alt fire plakater et stykke ned (se foto nedenfor).

Kandidatlistor før og efter ombudsmandens anbefaling

Jeg bad derfor i den foreløbige rapport Næstved Kommune om at oplyse, hvordan kommunen i fremtiden ville sikre, at kandidatlistor og andre informationer blev opsat således, at de var tilgængelige for alle.

Næstved Kommune har i brev af 8. december 2014 oplyst følgende:

”Næstved Kommune bemærker, at Ombudsmanden på valgdagen sikrede at opslag med kandidatlistor blev tilgængelige i øjenhøjde for også kørestolsbrugere.

Fremgangsmåden vil fremover blive benyttet på samtlige af kommunens afstemningssteder ved fremtidige valg.

Tidsperspektiv: Gældende ved fremtidige valg.”

Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg går i den forbindelse ud fra, at kommunen vil sikre, at oplysningerne videreformidles til de personer, der er ansvarlige for at opsætte kandidatlistene på selve valgdagen.

Jeg foretager mig ikke yderligere i denne anledning.

Der var skiltning fra indgangen til valgbordene, og stemmerummene var at finde i umiddelbar forlængelse heraf. Efter at have afgivet sin stemme blev man – ved hjælp af opstillet afskærmning – først ledt hen til stemmeurnerne og derefter mod udgangen. Stemmeurnerne var 71 cm høje.

Stemmeurner, Herlufsholm Hallen

I den foreløbige rapport bemærkede jeg, at Næstved Kommunes løsninger med skilte med angivelse af retning og afskærmning i valglokalet guidede vælgerne på en fin og overskuelig måde fra indgang til stemmerum og derefter til udgangen.

Næstved Kommune har i brev af 8. december 2014 oplyst følgende:

”Næstved Kommune bemærker, at Ombudsmanden har tilkendegivet at indretningen af valglokalet var tilfredsstillende i forhold til at guide vælgerne rundt.

Fremgangsmåden fra Herlufsholm Hallen vil fremover blive benyttet på de af kommunens afstemningssteder hvor dette er muligt, ved fremtidige valg.

Tidsperspektiv: Gældende ved fremtidige valg.”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Stemmerum

Kommunalbestyrelsen har i medfør af lov om kommunale og regionale valg, § 51, stk. 2, pligt til at sørge for, at der er det nødvendige antal stemmerum og stemmekasser. Der findes ikke i loven nærmere regler for, hvad det nødvendige antal er, jf. vejledningens pkt. 7.1.

Det fremgår af pkt. 7.1.1 i vejledningen om afholdelse af kommunale og regionale valg, at der på hvert afstemningssted skal være indrettet et stemmerum, hvor der er plads til, at tre personer kan opholde sig samtidig. Det fremgår videre af vejledningen, at dette særligt indrettede stemmerum så vidt muligt skal være stort nok til, at det kan rumme en vælger i kørestol samt to hjælpere.

Vejledningen giver ikke yderligere oplysninger om, hvor stort dette særligt indrettede stemmerum skal være. Der informeres i vejledningens pkt. 7.1.1 om, at kommunalbestyrelsen ved at kontakte Statens Byggeforskningsinstitut (SBI) kan få nærmere oplysning om, bl.a. hvilke mål et stemmerum skal have, for at det også kan bruges af kørestolsbrugere.

Statens Byggeforskningsinstitut (SBI) har udfærdiget en vejledning for udformning af disse særligt indrettede stemmerum i form af en tjekliste, der kan findes på SBI's hjemmeside (www.sbi.dk/tilgængelighed).

Ombudsmanden har ved inspektion af stemmerum i forbindelse med kommunal- og regionsrådsvalget taget udgangspunkt i denne vejledning udarbejdet af SBI.

I valglokalet i Herlufsholm Hallen fandtes et stemmerum, der var særligt indrettet til personer med handicap. Stemmerummet var placeret som det sidste i rækken af stemmerum og var markeret med et handicappiktogram.

Næstved Kommune havde forud for valget oplyst, at målene for almindeligt indrettede stemmerum på valgstedet var 90 x 90 cm, og at målene for det særligt indrettede stemmerum var 1,80 x 1,80 m.

Det særligt indrettede stemmerum målte imidlertid på valgdagen 1,90 m i bredden og 1,87 m i dybden. Stemmerummet opfyldte SBI's vejledende mål

om, at størrelsen på stemmerummet minimum skal være 1,70 m i bredden og 1,50 m i dybden, jf. SBI's tjekliste for stemmerum.

Inde i selve stemmerummet var opsat to bordplader – en i hver side af rummet. Den ene bordplade var opsat i en højde af 80 cm og havde en dybde på 40 cm og var således anvendelig for kørestolsbrugere og personer med lav højde. Bordpladen var placeret fem cm fra væggen, således at den samlede dybde var 45 cm. Bordpladens længde var 91 cm. Desuden var der afstand fra stemmerummets væg og ned til gulvet, således at en kørestolsbrugers fødder og eventuel fodstøtte kunne stikke ud under væggen.

Bordpladen i den modsatte ende af stemmerummet var opsat i samme højde som i de resterende stemmerum. Stemmerummet var således anvendeligt for både vælgere med og uden handicap.

Særligt indrettet stemmerum, Herlufsholm Hallen

I den foreløbige rapport bemærkede jeg, at det særligt indrettede stemmerum i Herlufsholm Hallen kunne rumme tre personer, herunder en kørestolsbruger, og dermed opfyldte både vejledningens krav og SBI's vejledende mål. Den valgte løsning med at opsætte bordplader i flere højder i stemmerummet gjorde, at rummet kunne anvendes af alle.

Næstved Kommune har i brev af 8. december 2014 oplyst følgende:

”Næstved Kommune bemærker, at Ombudsmanden har tilkendegivet at det handicapvenlige stemmerum var tilfredsstillende og opfyldte kravene i vejledningen.

Indretningen af det nævnte stemmerum vil blive anvendt på samtlige af kommunens afstemningssteder ved fremtidige valg.

Tidsperspektiv: Gældende ved fremtidige valg.”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Toiletfaciliteter

Besøgsholdet spurgte under inspektionen, om Herlufsholm Hallens toiletfaciliteter var åbne for vælgerne, hvortil der blev svaret bekræftende. Besøgsholdet fik i den forbindelse oplyst, at der findes to handicaptolletter i Herlufsholm Hallen.

Det ene var placeret med direkte indgang uden for bygningen ved siden af handicapparkeringspladserne, og det andet var placeret inde i selve hallen.

Handicaptolletet med indgang direkte udefra blev besigtiget under inspektionen. På døren til toiletet var opsat et handicappiktogram, og der var niveaufri adgang til toiletet.

Handicaptollet, Herlufsholm Hallen

Døren til toiletet åbnede udad og havde ikke et tilbagetrækningshåndtag, hvilket besværliggør lukningen af døren for en kørestolsbruger. Vrideren på låsen til døren var lille og rund og dermed svær at dreje, hvis man har nedsat kraft i arme/hænder.

Toilettet var placeret ca. 1,25 m fra vasken (målt fra toilet til armatur), og det var således ikke muligt at sidde på toiletet og gøre brug af håndvask og

vandhane. Der var opsat en særlig vandhane på vasken, der var let at betjene – også for personer med nedsat kraft i arme/hænder.

I den foreløbige rapport bad jeg Næstved Kommune om at sikre, at byggelovgivningens krav blev overholdt ved etablering eller ombygning mv. af handicaptolletter, såfremt kommunen havde i sinde at benytte hallen som afstemningssted i fremtiden. Jeg bemærkede i denne sammenhæng, at det fremgår af BR10, pkt. 3.4.1, stk. 5, at håndvask og wc skal placeres i et hjørne på hver sin sammenstødende væg, så håndvask kan nås af person siddende på wc, og at den vejledende afstand fra SBI i denne sammenhæng er 55 cm.

Næstved Kommune har i brev af 8. december 2014 oplyst følgende om dette forhold:

”Næstved Kommune bemærker, at Ombudsmanden udtaler at det nyindrettede handicaptollet i Herlufsholm Hallen ikke opfylder BR10, pkt. 3.4.1, stk. 5, hvoraf det fremgår at håndvask og wc skal placeres i et hjørne på hver sin sammenstødende væg, så håndvasken kan nås af person siddende på wc, og at den vejledende afstand fra SBI i denne sammenhæng er 55 cm.

Kommunens byggemyndighed er blevet orienteret om dette forhold.

Tidsperspektiv: Igangsættes nu.”

Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg går ud fra, at kommunens byggemyndighed vil tage initiativer til at sikre, at byggelovgivningen overholdes ved fremtidigt byggeri og ombygninger.

Jeg foretager mig ikke mere i denne anledning.

Faciliteter for valgstyrelse og tilforordnede

Det følger af FN's Handicapkonvention, artikel 29, at deltagerstaterne skal sikre personer med handicap politiske rettigheder og muligheden for at nyde dem på lige fod med andre.

Sådan som valg gennemføres i Danmark, må retten til at deltage i det politiske liv anses for at omfatte ikke alene muligheden for at afgive sin stemme, men også muligheden for at fungere som valgstyrelse eller valgtilforordnet i forbindelse med valget. Dette forudsætter, at de lokaler, der stilles til rådighed til bl.a. stemmeoptælling, er tilgængelige for vælgere med handicap.

Besøgsholdet besigtigede af denne årsag lokalerne til brug for de tilforordnede på afstemningsstedet.

Faciliteterne for valgstyrere og valgtilfornordnede var placeret i den bagerste ende af hallen. Hallens bagerste del var afskærmet med et stort net af tykt materiale, der normalt bruges til opdeling af hallen i forbindelse med boldspil. Der var opstillet borde og stole til brug for valgstyrere og tilfornordnede. Besøgsholdet fik oplyst, at der blev bragt forplejning i løbet af dagen, og at valgstyrere og tilfornordnede kunne gøre brug af hallens toiletfaciliteter, herunder handicaptolletterne.

Jeg bemærker, at der var god tilgængelighed til faciliteterne for valgstyrere og valgtilfornordnede.

Hjælp til at afgive stemme

Det følger af § 55, stk. 1, i lov om kommunale og regionale valg, at vælgere, der på grund af manglende førlighed, svagelighed eller lignende ikke kan foretage stemmeafgivningen på den foreskrevne måde, kan forlange fornøden hjælp til stemmeafgivningen. Retten til at forlange hjælp gælder alle vælgere, herunder vælgere med fysisk eller psykisk handicap.

Det er desuden et krav, at det er vælgeren selv, der over for valgstyrere eller tilfornordnede tilkendegiver, at denne har behov for hjælp til stemmeafgivning. En valgstyrer eller tilfornordnet kan således ikke betinge en vælgers adgang til at afgive sin stemme af, at vedkommende accepterer at lade sig bistå ved stemmeafgivelsen, fordi valgstyreren eller den tilfornordnede skønner, at vedkommende vælger vil have behov for hjælp. Dette gælder også blinde og svagsynede, jf. vejledningens pkt. 7.3.

Hjælp til stemmeafgivning ydes af to valgstyrere eller tilfornordnede vælgere. Vælgeren kan dog forlange selv at udpege en person, der træder i stedet for den ene valgstyrer eller tilfornordnede, jf. § 55, stk. 2. Hjælp til stemmeafgivning forudsætter, at vælgeren utvetydigt kan tilkendegive, hvilken kandidat eller kandidatliste den pågældende ønsker at stemme på, jf. § 55, stk. 4.

Besøgsholdet spurgte under inspektionen til muligheden for at få hjælp til stemmeafgivningen, og valgstyreren forklarede processen i overensstemmelse med reglerne.

Mulighed for at afgive sin stemme uden for valglokalet

§ 55, stk. 1, i lov om kommunale og regionale valg giver desuden mulighed for, at en vælger, der på grund af manglende førlighed, svagelighed eller lig-

nende ikke kan bevæge sig ind i valglokalet, kan afgive sin stemme uden for lokalet, eksempelvis i en bil parkeret ved afstemningsstedet.

To valgstyrere eller tilfornordede vælgere skal i sådanne tilfælde bringe stemmesedlen ud til vælgeren og sikre sig vælgerens identitet, jf. § 53 i lov om kommunale og regionale valg. Når vælgeren har stemt og foldet stemmesedlen sammen, lægger valgstyrere eller de tilfornordede stemmesedlen ned i en transportabel stemmeurne og bærer stemmesedlen tilbage i stemmelokalet, jf. vejledningens pkt. 7.3.

Der er også mulighed for at få hjælp til selve stemmeafgivelsen som beskrevet i forrige afsnit, når selve valgbehandlingen foregår uden for stemmelokalet.

Besøgsholdet spurgte under inspektionen til muligheden for at afgive stemme uden for stemmelokalet, og valgstyreren oplyste, at der ikke var en fast vagt udenfor til at holde øje med, om der ankom personer til afstemningsstedet, der på grund af manglende førlighed ikke kunne komme ind i lokalet. Der blev dog jævnligt holdt øje med området.

Det var de tilfornordedes erfaring, at de fleste, der ikke ved egen hjælp kan komme ind i valglokalet, har en hjælper med, og at denne derfor vil kunne gå ind i valglokalet og gøre de tilfornordede opmærksom på, at en borger ønsker at afgive sin stemme uden for valglokalet.

Såfremt den pågældende ikke har en hjælper med, vil det være muligt at køre frem foran hallen (dog ikke helt op til indgangen), idet hallens endevæg er af glas, således at man derfra kan signalere, eksempelvis ved at dytte, og derved tilkalde sig de tilfornordedes opmærksomhed.

I valglokalet fandtes to transportable stemmeurner – en til kommunalvalget og en til regionsrådsvalget.

I den foreløbige rapport bemærkede jeg, at jeg havde noteret mig det oplyste, og at jeg i den forbindelse gik ud fra, at kommunen også ved et fremtidigt valg ville være opmærksom på eventuelle vælgere, der på grund af manglende førlighed ikke kunne bevæge sig ind i afstemningslokalet.

Næstved Kommune har i brev af 8. december 2014 oplyst følgende:

”Næstved Kommune bemærker, at Ombudsmanden finder det tilfredsstillende at valgstyrer og tilfornordede sikrer at vælgere som på grund af handicap ikke har mulighed for at anvende valglokalerne, får muligheden for at foretage afstemning udenfor valglokalet.

Næstved Kommune sikrer i dag dette via den vejledning som er udarbejdet til valgstyrelser og tilfornede på valgdagen.

Desuden sikrer Næstved Kommune i dag at der annonceres i såvel husstandsomt ugeavis samt via hjemmeside, om muligheden for at benytte et andet afstemningssted i opstillingskredsen.”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Endelig bemærker jeg, at kapitel 6 i lov om kommunale og regionale valg giver mulighed for at brevstemme i forbindelse med kommunale og regionale valg. Fra 1. marts 2014 er det desuden blevet muligt efter ansøgning at vælge et andet afstemningssted i opstillingskredsen i sin bopælskommune end det, vælgeren er tilknyttet i henhold til valglisten, såfremt ændringen af afstemningssted er begrundet i vælgerens handicap eller nedsatte førighed.

Opfølgning

Jeg anser herefter sagen om inspektion af afstemningsstedet Herlufsholm Hallen for afsluttet.

Underretning

Denne rapport vil, ud over til Næstved Kommune, blive sendt til Økonomi- og Indenrigsministeriet, Det Centrale Handicapråd, Institut for Menneskerettigheder, Energistyrelsen samt Statens Byggeforskningsinstitut.